

LIIKUNTA-ALAN AMMATTIEETTINEN KOODISTO

VIISAUTTA JA VÄLITTÄMISTÄ

Mikä on ammattieettisen koodiston tarkoitus ja kenelle se on tarkoitettu?

Liikunta-alan ammattieettinen koodisto on tarkoitettu liikunta-alan toimijoille ja liikunta-alan tehtävissä toimiville ammattilaisille, jotka työskentelevät julkisella, yksityisellä tai kolmannella sektorilla. Koodistoa voidaan soveltaa myös liikkumisen, liikunnan ja urheilun parissa tehtävässä vapaaehtoisuudessa ja kansalaistoiminnassa.

Koodisto rakentaa yhteistä ammattieettistä perustaa liikunta-alalle. Se tarjoaa jaetun perustan pohdinnalle oikeasta ja väärästä. Koodisto sanallistaa työn eettisiä periaatteita ja ammatillista asennetta, vastuuta ja suhtautumistapaa työhön.

Lisätietoa koodiston rakentumisesta ja sen hyödyntämisestä voi lukea teoksesta *Viisautta ja välittämistä. Liikunta-alan ammattieettinen koodisto ja näkökulmia eettisiin kysymyksiin*.

Teoksen voit ladata maksutta osoitteesta www.nuoli.info/LEO.

1 LIIKUNTA-ALALLA EDISTETÄÄN LIKKUMISTA, LIKUNNAN HARRASTAMISTA JA URHEILUA

Liikunta-alalla tunnustetaan liikuntaan ja urheiluun liittyvät erilaiset mieltymykset, merkitykset, tarpeet, lähtökohdat sekä tavoitteet. Liikunta-alan ammattilainen ymmärtää liikunnan ja urheilun tavoitteiden moninaisuuden, joka pitää sisällään niin osallistumisen, itsensä voittamisen kuin myös urheilullisten päämäärien tavoittelun. Pettymykset ja epäonnistumiset nähdään osana oppimista.

Ammattilainen mahdollistaa liikkumista, liikuntaa ja urheilua eri tasoilla ja erilaisin tavoittein ammattinsa ja tehtäväkuvansa mukaan. Hän osaa mukauttaa toiminnan osallistujien toimintakykyyn, kiinnostukseen ja tavoitteisiin sekä mahdollistaa onnistumisen kokemuksia. Yhteisöllisyydellä tuetaan sekä yksilön että ryhmän tavoitteiden saavuttamista.

2 LIKUNNAN TULEE OLLA SAAVUTETTAVAA JA ESTEETÖNTÄ

Liikunta-alan ammattilainen edistää toimintojen saavutettavuutta ja toimintaympäristöjen esteettömyyttä sekä madaltaa osallistumisen kynnyksiä. Ammattilainen tukee kaikkien mahdollisuuksia osallistua liikuntaan ja urheiluun. Hän ymmärtää paikalliset erityispiirteet ja edistää liikkumisen monimuotoisuutta. Toiminnassa, toimintaympäristöissä ja viestinnässä huomioidaan toimintarajoitteiset henkilöt, erilaiset väestöryhmät ja vähemmistöt.

Saavutettavuudessa tulee huomioida sen eri ulottuvuudet kuten maantieteelliset, sosiaaliset, mentaaliset ja taloudelliset. Saavutettavuutta vahvistetaan ja liikkumisen esteitä puretaan yhteistyössä muiden toimijoiden kanssa. Ammattilaiset huolehtivat myös liikuntatilojen turvallisuudesta käyttäjille ja työntekijöille.

3 LIKUNTA-ALAN AMMATTILAINEN TUO ESIIN LIKKUMISEN ERI VAIHTOEHTOJA JA NIIDEN VAIKUTUKSIA

Liikunta-alan ammattilainen keskusteleo osallistujien kanssa liikunnan yhteydestä hyvinvointiin. Hän tuo esille liikunnan positiivisia vaikutuksia ja mahdollisia riskejä. Ammattilainen kannustaa ihmisiä löytämään itselleen sopivan tavan liikkua ja pysymään aktiivisena läpi koko elämän. Hän toimii liikunnallisen elämäntavan puolestapuhujana ja huomioi osallistujien mahdollisuudet, toimintakyvyn, tarpeet ja taustat.

4 AMMATTILAINEN EDISTÄÄ OIKEUDENMUKAISUUTTA, TASA-ARVOA JA YHDENVERTAISUUTTA

Liikunta-alan toimijat tuntevat turvallisen toimintaympäristön kriteerit, tunnustavat epäasiallisen kohtelun ja osaavat puuttua siihen. Jokaisella on yhdenvertainen oikeus osallistumiseen. Liikunnassa ja urheilussa ei hyväksytä kiusaamista, häirintää, syrjintää tai muuta epäasiallista käytöstä. Ammattilainen pyrkii estämään ja korjaamaan epäoikeudenmukaisia käytäntöjä ja haitallisia valtasuhteita. Hän osallistuu liikunta-alan eettiseen pohdintaan.

5 LIKUNTA-ALALLA VAHVISTETAAN OSALLISUUTTA

Liikunta-alan ammattilainen vahvistaa osallisuutta vuorovaikutteisella viestinnällä, avoimuudella ja luotettavuudella. Hän huomioi jokaisen osallistujan osallisena, rakentaa dialogia ja kunnioittaa erilaisia näkökulmia. Tavoitteet määrittää mahdollisuuksien mukaan yhteistyössä osallistujien kanssa.

Ammattilainen tunnustaa merkityksensä positiivisen ilmapiirin rakentajana. Hän tuo sensitiivisesti esiin myös kriittisiä näkökulmia, käyttää kunnioittavaa kieltä ja osaa sanallistaa hankaliakin asioita ymmärrettävästi. Ammattilainen edistää positiivista ja kannustavaa toimintakulttuuria sekä osallistujien, tuomareiden, vapaaehtoisten ja vastustajien kunnioittamista.

6 LIKUNTA-ALALLA KUNNIOITETAAN IHMISARVOA, ITSEMÄÄRÄMISOIKEUTTA, ELÄMÄÄ JA YMPÄRISTÖÄ

Liikunta-alan ammattilainen toimii luotettavasti ja rehellisesti, kunnioittaen osallistujan yksityisyyttä, henkilökohtaista tilaa ja koskettomuutta sekä itsemääräämisoikeutta.

Ammattilainen toimii moniarvoisen liikuntakulttuurin puolesta ja tukee kestävää kehitystä. Hän ottaa huomioon toiminnan haitalliset vaikutukset ympäristöön ja pyrkii vähentämään niitä. Lajeissa, joissa eläimet ovat mukana, kunnioitetaan eläinten oikeuksia ja hyvinvointia.

Ammattilainen tiedostaa työnsä arvopohjan, edistää liikunnan arvoista käytävää keskustelua ja tarkastelee rahoituksia ja kumppanuuksia eettisestä näkökulmasta. Hän tunnustaa eettisesti kestävä toimintatavat ja kehityksen sekä tuo niitä esiin.

7 EETTISET NÄKÖKULMAT KOROSTUVAT LASTEN JA NUORTEN TOIMINNASSA

Lasten ja nuorten liikunnassa ja urheilussa korostuvat myönteiset kokemukset, positiivisen suhteen rakentaminen liikkumiseen ja kokonaisvaltainen hyvinvointi. Toiminta tukee lapsen kasvua, kehitystä ja toimintakykyä. Ammattilainen huomioi lapsen edun ja kuulee lapsia iän sekä kehitystason mukaisesti. Ammattilainen ottaa yhdenvertaisesti huomioon jokaisen lapsen ja nuoren, myös ne, joilla on haasteita liikuntasuhteen löytämisessä.

Lasten ja nuorten toiminnassa ehkäistään liikunnan polarisaatiota ja harrastamisen kapeutumista. Liikunta-alalla luodaan rakenteita, jotka tukevat lasten ja nuorten erilaisia tavoitteita ja tarpeita, kunnioittavat lasten ja nuorten näkökulmia ja huomioivat liikujan lähipiirin.

8 AMMATTILAISEN OSAAMINEN PERUSTUU AJANKOHTAISEN TIETOO JA ASiantuntijuuteen

Liikunta-alan ammattilainen toimii tietoperusteisesti. Hän välittää liikuntaan ja urheiluun liittyvää tietoa monipuolisesti, selkeästi ja motivoivasti. Ammattilainen hallitsee alan substanssin, menetelmät ja välineet. Hän päivittää osaamistaan ja osaa hyödyntää koulutautumista ja verkostoja toimintansa tukena.

Ammattilainen osaa tarkastella asioita erilaisista näkökulmista ja ajatella kriittisesti. Hän tunnustaa myös osaamisensa rajat ja tarvittaessa kääntyy tai ohjaa muiden asiantuntijoiden puoleen. Ammattilainen ymmärtää tutkimustyön periaatteet ja kunnioittaa tutkijoiden vapautta. Liikunta-alan periaatteisiin kuuluu tiedon avoimuus, hyvien käytäntöjen jakaminen ja jatkuva oppiminen.

9 LIKUNTA-ALALLA HUOLEHDITAAN TYÖHYVINVOINNISTA

Työntekijän fyysinen, psyykinen ja sosiaalinen hyvinvointi sekä turvallisuus ovat keskeisiä asioita työhyvinvoinnissa. Liikunta-alalla ymmärretään toimialaan liittyvien poikkeavien työympäristöjen, työaikojen ja työskentelytilojen vaikutukset työhyvinvointiin. Työntekijän ja työnantajan oikeudet ja velvollisuudet tunnetaan ja niitä kunnioitetaan.

Liikunta-alan ammattilainen tunnustaa voimavaroja ja osaamisensa sekä pitää huolta omasta jaksamisestaan. Hän kykenee erottamaan työn ja vapaa-ajan toisistaan sekä osaa ammatillisesti rajata työtänsä ja pyytää tarvittaessa tukea.

10 LIKUNTA-ALALLA EDISTETÄÄN Yhteisöllisyyttä ja yhteistyötä

Liikunta-alan ammattilainen rakentaa työtään avoimuuden, luottamuksen ja ammattimaisuuden pohjalta. Liikunta-alalla toimitaan läpinäkyvästi, hyvin hallitottavan mukaisesti ja yhteistyössä muiden toimijoiden kanssa.

Ammattilainen tuntee työhönsä liittyvät vastuut, velvollisuudet ja oikeudet sekä niihin liittyvän lainsäädännön ja ilmoitusvelvollisuuden. Liikunta-alan ammattilainen edistää toimialan yhteisöllisyyden rakentamista, arvostaa muita toimijoita sekä tekee näkyväksi liikunta-alaa ja sen osaamista.

Yhteistyössä